

Deze deugden zijn dus niet de natuur zelf, niet hare substantie maar qualiteiten van de substantie, doch altijd zoo, dat zij natuurlijk zijn, dat is tot de essentie der natuur behooren.

Zoo willen het de dogmatici en zoo verstaan het ook de symbolen. — Immers de Nederlandsche Belijdenis spreekt van al de uitnemende gaven die hij (sc. Adam) van God ontvangen had; ²³⁾ de Dordtsche leerregels van een versierd zijn in het verstand, den wil en de genegenheden met ware kennis, gerechtigheid en zuiverheid; en eindelijk de Schotsche belijdenis, die na eerst te hebben gezegd, dat onze Heere God onzen eersten vader Adam geschapen heeft naar zijn beeld en gelijkenis, daarop voortgaat met te belijden, dat God aan Adam wijsheid, heerschappij, gerechtigheid, vrijen wil en heldere kennis van zichzelf heeft gegeven, om aan dit alles toe te voegen: zoodat in heel 's menschen natuur geen onvolkomenheid kon gespeurd.

Deze deugden nu behooren tot de gaafheid der natuur en deze gaafheid is wat de gereformeerde Kerk verstaat onder de iustitia originalis of oorspronkelijke gerechtigheid. — Als v. Mastricht dan ook wat hij noemt, de drie gelijkvormigheden van den eersten mensch aan het beeld Gods beschreven heeft, zegt hij: „Uit al die stukken bij elkaar ontstaat die beroemde en zeer bestreden oorspronkelijke gerechtigheid.” ²⁴⁾ — Het is hetzelfde wat de Anglicana en de met haar verwante confessie van 1552 bedoelen, waar zij als gevolg van Adams zonde belijden, dat de mensch „ab originali iustitia quam longissime distet.”

Neemt men nu de menschelijke natuur gelijk die door den val is geworden, dan liggen deze gaven boven deze gevallen natuur; kan men in goeden zin spreken van bovennatuurlijke gaven en laat zich volkomen verklaren hoe Calvyn zijn goedkeuring kan hechten aan Augustinus sententie, dat de natuurlijke gaven door de zonde bedorven zijn, doch dat de mensch van de bovennatuurlijke is beroofd geworden. ²⁵⁾ Doch neemt men de menschelijke natuur gelijk die naar haar wezen moet zijn om aan het eigen ideaal Gods te beantwoorden, dan zijn deze gaven, dan is die oorspronkelijke gerechtigheid niet accidenteel maar essentieel.

Eindelijk rest ons nog, het begrip oorspronkelijke gerechtigheid naar de bedoeling der symbolen en als relatie en als qualiteit te ontwikkelen.

Het begrip gerechtigheid doelt allereerst op relatie, verhouding.